

Dannebrogsviden

Hvorfor flager vi?

Af Søren Cruys-Bagger fra Nationalt videncenter om Dannebrog
Flagkonsulent i Danmarks-Samfundet. Udarbejdet oktober 2021.

Dannebrog har hele sommeren været meget synlig i forbindelse med de mange sportsbegivenheder og især det europæiske fodboldmesterskab. Dannebrogsviden handler om hvorfor vi flager.

Dannebrog flages på tribunen og fra altanen

Det som kan binde alle danskere sammen på tværs af politiske, værdimæssige, kulturelle eller sproglige barrierer, er Dannebrog. Flaget er blevet mere populært end nogensinde. Det blev synligt manifesteret under EM i fodbold og under Tour de France.

En af vores udfordringer er på én gang både at kunne rumme begejstring og rumme respekten for Dannebrog. At kunne rumme når Dannebrog som symbol males i ansigterne, bæres som kappe over skuldrene og når der flages fra altanen samtidig med at vi skal kunne rumme respekten for at Dannebrog også er vores nationalflag.

Aldrig tidligere har Dannebrog været brugt så meget siden anden verdenskrig. Det var ikke kun hejst fra mange flagstænger, men flagrede også fra altaner, villaer, bilruder og ved arrangementer hvor fodboldkampene blev vist på storskærm.

I en spørgeskemaundersøgelse fra 2018, som blev gennemført for Grænseforeningen, svarede 76 procent af de adspurgte, at de brugte Dannebrog privat ved festlige lejligheder. Dannebrog hejses på fest- og fødselsdage, der er små dannebrogflag i lagkagen til børnefødselsdage, og i lufthavnen hilser familie og venner hjemvendte passagerer velkommen med viftende dannebrogflag.

Hvad er et flag?

Et flag betragtes som værende et signalgivende stykke stof. Det anvendes normalt hejst på en flagstang.

Flaget er ofte rektangulært med bestemte farver, udformning og figurer. Et flag tillægges almindeligvis en symbolsk betydning specielt hvis det er et statsflag. Gennem anvendelse af et flag vises et nationalt tilhørsforhold, men man kan også gennem et flag vise en identitet. Eksempelvis regnbueflaget.

Dannebrog er et af de ældste nationalflag i verden. Lige siden Dannebrog - efter fortællingen - dalede ned fra himlen 15. juni 1219 i Estland har Dannebrog været et symbol på danske værdier.

Flaget er et symbol og som alle symboler kommunikerer flaget ved at lade sig fortolke. Dannebrog er i dag et mangesidet symbol som kan kommunikere ofte modstridende følelser og synspunkter. Fra religiøs andægtighed til løssluppen fest- og livsglæde.

Ingen flaglov om Dannebrog

I Danmark findes der ikke en 'flaglov', der regulerer anvendelsen af Dannebrog. Anvendelsen af Dannebrog bygger i dag på en række ikke sammenhængende ministerielle cirkulærer og flere hundrede års anvendt praksis.

Dannebrog er ikke et politisk anliggende. Alligevel er der nogle praktiske regler for hvordan det bør anvendes. Det er regler som alle der vil anvende Dannebrog, bør følge.

Lige siden 1854 har den danske befolkning værnet om brugen af Dannebrog. Derfor er der ikke behov for en flaglov. Tidsånd, praktisk brug og forskellige fornuftige måder at anvende Dannebrog skaber hele tiden nye måder at benytte nationalsymbolet på. Der findes ingen lovgivning om privates brug af det firkantede stutflag, men der findes en række retningslinjer som er beskrevet i bogen "Sådan bruges Dannebrog", udgivet af Danmarks-Samfundet.

Generelt er et nationalflag et meget stærkt symbol og alle selvstændige nationer har et flag.

Dannebrog er folkets flag

Dannebrog har altid spillet en væsentlig rolle for danskerne. De ideer og følelser, der knytter sig til Dannebrog, erfares gennem livet af den enkelte.

For nogle udlændinge kan det virke ejendommeligt, at Dannebrog på én og samme gang er statens flag og folkets flag. At det samtidig symboliserer det store fællesskab på over fem millioner mennesker og de små samt nære fællesskaber.

Dannebrog har gennem århundreder været anvendt af mange i samfundet. Først som kongernes, senere som statens, nationens og nu folkets flag. Tidligere bestemmelser, blandt andet et forbud fra 1834 mod at private måtte hejse Dannebrog, blev ophævet af kongen den 2. august 1854. Herefter måtte Dannebrog som det firkantede stutflag anvendes af alle danske borgere.

Alle mennesker har brug for at være del af et fællesskab. Dannebrog udgør et symbol og en markør for et sådant fællesskab. Det er endda et flag, der trods adskillige forsøg på det modsatte, aldrig er blevet reguleret. Flaget har siden 1864 fået lov til at leve sit eget liv. I dag anvendes flaget i alle mulige sammenhænge som dermed har sikret den folkelige forankring. Der kan males et Dannebrog på kinderne inden landskampen, man kan bære dannebrogspanen ved åbningsceremonien under OL, mens naboen sørger for at Dannebrog er hejst, når der er fødselsdag i familien.

En af forklaringerne på at vi er så optaget af flaget, er netop at det ikke er statens flag, men folkets flag. I mange lande flages der ved offentlige bygninger med landets statsflag, mens landets befolkning er tilbageholdende med at bruge deres eget statsflag privat.

Hvorfor flager vi?

Dannebrog anvendes når det skal anvendes. Flaget hejses ved fødsel såvel som ved begravelsen. Dannebrog følger danskerne fra vugge til grav. Det er faktisk ret usædvanligt. Intet andet folkefærd flager så ofte og så meget som vi gør.

Vi er faktisk gode til at afkode hvad Dannebrog signalerer alt efter i hvilken sammenhæng som flaget anvendes. Det kan være politisk, som reklame, markering i forbindelse med aflivning af mink i Nordjylland og i mange andre sammenhænge. Det er en del af danskerens almindelse.

Dannebrog er så udbredt og så rodfæstet, at vi i det daglige ikke lægger mærke til det, selv om Dannebrog er meget synlig. Det kan være når butikskæder holder fødselsdage flere gange om året. Eller når der er salg fremmende dannebrogflag på varen. Det virker helt naturligt.

Dannebrog – et dansk særkende

Ifølge den britiske antropolog, Richard Jenkins, er det et dansk særkende, at det danske flag er en integreret del af danskernes hverdagsadfærd. Ifølge Jenkins bruger vi det over 800 år gamle flag i tide og utide, ved fødselsdage, i lufthavne, i kolonihaver og på borde. Jenkins kalder det hverdagsdannelse.

Dannebrog vandt stort

